

OPŁATY i FUNDUSZE

w ochronie środowiska

VERLAG
DASHÖFER
Literatura fachowa
dla firm i instytucji

AKTUALNOŚCI • PORADY PRAWNE • TEMAT NUMERU • FINANSE • PYTANIA I ODPOWIEDZI

Nr 9 wrzesień 2008

Miesięczny serwis informacyjno-doradczy

www.dashofer.pl

Spis treści:

■ Aktualności

- Czy będzie fundusz torebkowy? 1
- Transport ekologiczny 2

■ Porady prawne

- Dostęp do informacji o środowisku w sieci teleinformatycznej 3
- Ustawa o odpadach wydobywczych 7

■ Temat numeru

- LIFE+ wnioski w 2008 roku 9

■ Finanse

- Kara umowna w umowie pożyczki udzielanej przez fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej 12

■ Pytania i odpowiedzi 14

§ Aktualności

Czy będzie fundusz torebkowy?

W projekcie Ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi z dnia 18 sierpnia 2008 r. Ministerstwo Środowiska (zgodnie z rozdz. 7, art. 44 ww. ustawy) proponuje, aby od 1 stycznia 2010 roku sklepy pobierały opłatę w wysokości 20 gr od każdej torebki foliowej w ramach tzw. opłaty recyklingowej. Pieniądze uzyskane w ten sposób, zasiliłyby specjalne konta w urzędach marszałkowskich i byłyby przeznaczane na organizację systemu selektywnej zbiórki odpadów oraz na edukację ekologiczną w tym zakresie.

Zgodnie z pkt 6, art. 44, rozdz. 7 ustawy Minister Środowiska może określić, w drodze rozporządzenia, rodzaje produktów, które będą mogły być pakowane w torby foliowe (ze względu na właściwości tych produktów i wymagania w zakresie warunków higieniczno-sanitarnych) i nie będzie za to pobierana tzw. opłata recyklingowa.

Zgodnie ze specjalnym oświadczeniem takie rozwiązanie wydaje się Ministerstwu Środowiska kompromisowe, ponieważ nie spowoduje całkowitego zakazu stosowania torebek foliowych. Powinno też skłonić klientów sklepów do stosowania toreb wielokrotnego użytku. Zdaniem resortu klient, który będzie miał alternatywę dotyczącą wyboru produktu jednorazowego za dwadzieścia groszy i nieco droższego produktu wielokrotnego użytku, wybierze ten drugi, co ograniczy ilość powstających odpadów opakowaniowych z tworzywa sztucznego, a o to twórcom ustawy przede wszystkim chodzi. Resort ma też nadzieję, że jeśli torebki będą płatne, każdy się zastanowi dwa razy, zanim sięgnie po następną „foliówkę”.

Obecnie projekt zmiany ustawy znajduje się na etapie uzgodnień międzyresortowych. Można się zapoznać z jego treścią na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska. Już dziś projekt wywołuje burzliwe

Szanowni Państwo!

Przekazuję w Państwa ręce wrześniowy numer serwisu informacyjno-doradczy „Opłaty i fundusze w ochronie środowiska”.

Komisja Europejska przedstawiła pakiet „Ekologiczny transport”, ma on zredukować koszty społeczne

dynamicznego rozwoju transportu. Ministerstwo Środowiska natomiast zaproponowało w ramach nowej Ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, aby od 1 stycznia 2010 roku sklepy pobierały od każdej torebki foliowej tzw. „opłatę recyklingową”. Szczegółowe informacje znajdują Państwo w dziale Aktualności.

W Temacie numeru autor porusza kwestie programu LIFE + zaproszenie do składania wniosków dotyczących instrumentu LIFE+ na 2008 rok.

W numerze główne cele tegorocznych tematów, stawki współfinansowania UE, poręczenia, gwarancje, formy płatności. Wierzę, że informacje zawarte w tych artykułach, jak również w pozostałych tekstach spełnią Państwa oczekiwania i okażą się pomocne w pracy.

Z wyrazami szacunku
Wydawnictwo Verlag Dashofer

Agnieszka Szewczyk

Agnieszka Szewczyk
Redaktor odpowiedzialny

dyskusje, w które zaangażowani są przede wszystkim przedstawiciele sklepów, a właściwie dużych sieci handlowych, i przedstawiciele drobnych sprzedawców. Pojawiają się różnorodne propozycje, np. przejęcia opłat za torebki przez sklepy i udostępniania bezpłatnych toreb foliowych tak, jak obecnie.

Przeciwnicy takiego rozwiązania, oprócz argumentów podnoszonych przez Ministerstwo, dorzucają, że takie rozwiązanie byłoby korzystniejsze dla dużych sieci. Byłoby im łatwiej „zainwestować” i czerpać korzyści z ułatwień dla klientów. Mówi się o tym, że rozwiązanie zaproponowane w projekcie jest nieekologiczne. Ma to wynikać z faktu, że oferowane do sprzedaży przez sklepy torebki „ekologiczne” są znacznie droższe (60 gr). W takiej sytuacji klienci będą sięgać po tańsze, ale nieprzyjazne środowisku torebki foliowe.

Niezależnie od dalszych losów projektu dobrze, że podejmowane są działania w kierunku ograniczenia strumienia odpadów. Jest to tańsze niż stosowanie technologii końca rury, co w tym przypadku oznacza budowanie kolejnych kosztownych obiektów odpadowych.

Alternatywą dla obu powyższych działań jest obecna sytuacja, gdy znaczna część odpadów ląduje w przydrożnych rowach i w lasach.

Druga pozytywna rzecz to fakt, że mamy do czynienia z debatą publiczną. Jest realna szansa na poszukiwanie najlepszego rozwiązania i upowszechnienia problemu w świadomości społecznej. Korzyści z tego faktu będą pełne, jeśli resort ochrony środowiska będzie uważnie wsłuchiwał się w głosy w dyskusji i uwzględni je w końcowym rozwiązaniu. Wtedy będzie szansa na największe efekty, gdy w życie będą wchodziły zapisy

zrozumiałe i mające społeczne wsparcie. ■

Krzysztof Choromański

NASI STALI EKSPERCI:

Paulina Grabowska, prawnik. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, aplikant radcowski w Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie. Ukończyła Szkołę Prawa Amerykańskiego oraz Szkołę Prawa Brytyjskiego i Europejskiego przy Uniwersytecie Warszawskim. Absolwentka studiów podyplomowych „Zarządzanie i finanse w przedsiębiorstwie” w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Obecnie pracownik dużej kancelarii.

dr Michał Kuliński, prawnik. Wykształcenie: Uniwersytet Jagielloński – Wydział Prawa i Administracji (1996-1998), Uniwersytet Warszawski – Wydział Prawa i Administracji (1998 – ukończony w 2001 r.), Centrum Prawa Amerykańskiego – Levin College of Law University of Florida przy WPiA UW, Studium Bezpieczeństwa Narodowego przy Instytucie Stosunków Międzynarodowych UW. Pracuje nad doktoratem w Instytucie Prawa Międzynarodowego Uniwersytetu Warszawskiego. Jest pracownikiem firmy Prawniczej „Smoktunowicz&Falandysz”.

Krzysztof Choromański, współwłaściciel i Członek Zarządu Biura Konsultacyjnego KOBİKO Sp. z o.o. odpowiedzialny za zarządzanie projektami (ekonomiczne zagadnienia ochrony środowiska oraz przygotowanie i realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych w zakresie infrastruktury ochrony środowiska i gospodarki komunalnej).

§ Aktualności

Transport ekologiczny

Komisja Europejska 8 lipca 2008 roku przedstawiła pakiet zatytułowany „Ekologiczny Transport”. Pakiet ma za zadanie zredukować koszty społeczne dynamicznego rozwoju transportu. Komisja przedstawia plan zorganizowania transportu z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Transport odgrywa kluczową rolę w gospodarce, a także w życiu codziennym. Z rozwojem transportu wiążą się jednak liczne skutki negatywne: wzrost liczby wypadków, wzmożenie ruchu, hałas, zanieczyszczenie środowiska – zarówno w wymiarze lokalnym, jak i globalnym. W związku z ciągłym rozwojem transportu problemy te będą się nasilać. Te negatywne skutki dotykają ogół społeczeństwa.

✓ WAŻNE!

Celem pakietu jest wpłynięcie za pomocą polityki cenowej na zachowania zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów tak, aby wymusić na nich dbałość o ograniczenie tych negatywnych skutków.

Pakiet pokazuje zarówno dotychczasowe działania UE podjęte, aby transport jako całość rozwijał się w bardziej zrównoważony sposób, jak i działania planowane na najbliższe lata. W okresie długoterminowym pakiet zakłada obciążenie wszystkich użytkowników transportu kosztami negatywnych skutków przez nich powodowanych. Natomiast w okresie krótkoterminowym – ograniczenie zanieczyszczenia, hałasu i zatorów powodowanych przez samochody ciężarowe.

Ponadto ważnym celem jest ograniczenie hałasu powodowanego przez koleje w UE. Przyjęty przez Komisję pakiet przyczynia się do osiągnięcia celów UE w zakresie zmian klimatu i polityki energetycznej, w szczególności jeśli chodzi o cel zmniejszenia o 20% emisji gazów cieplarnianych i zwiększenia o 20% efektywności energetycznej do 2020 r.

Jak już wcześniej wspomniano, nowa strategia ma przede wszystkim sprawić, aby ceny przewozów w większym stopniu odzwierciedlały ich rzeczywisty koszt dla społeczeństwa. Ma to zapewnić z jednej strony ograniczenie powstawania szkód w środowisku naturalnym, z drugiej strony stopniowe zmniejszanie zatorów komunikacyjnych przy równoczesnym wzroście efektywności transportu i całej gospodarki. Dodatkowo przygotowano wniosek umożliwiający państwom członkowskim udział w realizacji tego

celu przez wprowadzenie bardziej skutecznego i ekologicznego systemu poboru opłat za przejazd ciężarówek oraz przeznaczenie wpływów z tego tytułu na walkę z negatywnymi skutkami transportu dla środowiska naturalnego i zatorami komunikacyjnymi. Pakiet zakłada, że ciężarówki wykorzystywane będą tylko na tych drogach, na których powodują najmniej zanieczyszczeń i hałasu, a ruch jest niewielki, i tylko w czasie, kiedy ich negatywny wpływ jest najmniejszy. Natomiast do poruszania się po głównych drogach zakupione zostaną ekologiczne ciężarówki.

✓ WAŻNE!

Dzięki wskazanym powyżej działaniom emisja CO₂, NO_x i siarki pochodzących z samochodów ciężarowych ma być ograniczona o 6-8%.

Przygotowano również komunikat w sprawie ograniczenia hałasu związanego z towarowym transportem

kolejowym. Wagony towarowe mają zostać wyposażone w powodujące mniej hałasu hamulce – pozytywne skutki tego rozwiązania będą odczuwalne na całej sieci. Ma to zapewnić ograniczenie o 50% hałasu powodowanego przez pociągi towarowe.

Pakiet zawiera także zestawienie obowiązujących środków unijnych w zakresie ekologicznego transportu. Zmiany mają wejść w życie przed rokiem 2011, jeśli chodzi o samochody ciężarowe, a do 2011 roku, jeśli chodzi o hałas kolejowy.

Obecnie prowadzone są konsultacje propozycji. W Polsce konsultacje te prowadzi Ministerstwo Infrastruktury. Po przeprowadzeniu konsultacji oraz opracowaniu i podsumowaniu ich wyników zostanie opracowane stanowisko Rządu do Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady – Ekologiczny transport. ■

Krzysztof Choromański

Porady prawne

Dostęp do informacji o środowisku w sieci teleinformatycznej

Prawo dostępu do informacji o środowisku jest obecnie uważane za jeden z podstawowych gwarantów prawidłowej polityki ochrony środowiska. Współcześnie informacja może być zapisana na bardzo różnych nośnikach. Zapisanie informacji na elektronicznych nośnikach oraz publikacja ich w Internecie powoduje, że osoba zainteresowana uzyskaniem konkretnej informacji nie musi osobiście zwracać się do organu administracji o udostępnienie informacji o stanie środowiska. Dzięki temu koszt dostępu do takiej informacji jest ograniczony do minimum.

Prawo ochrony środowiska w art. 30 określa, jakie informacje o stanie środowiska należy udostępniać za pośrednictwem publicznych sieci

Informacje o środowisku

Termin „informacje o środowisku” został zdefiniowany w art. 2 ust. 1 Dyrektywy 2003/4/WE i odnosi się do szerokiego zakresu informacji udostępnianych w formie pisemnej, wizualnej, dźwiękowej, elektronicznej lub innej formie materialnej. W polskim ustawodawstwie nie ma odrębnej definicji informacji o środowisku. Zakres informacji podlegających udostępnianiu trzeba konstruować na podstawie kilku przepisów.

telekomunikacyjnych, a zwłaszcza przy wykorzystaniu elektronicznych baz danych.

Informacje o środowisku mogą być udostępniane także w inny sposób

niż za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych, w szczególności za pośrednictwem środków masowego przekazu o zasięgu ogólnokrajowym oraz lokalnym, w tym również za pośrednictwem wydawnictw specjalistycznych.

Podstawa dostępu do informacji o środowisku

Na regulacje prawne dostępu do informacji o środowisku składają się: Konstytucja RP – art. 74 ust. 3 stanowi wprost, że „każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska”, oraz Ustawa – Prawo ochrony środowiska (POŚ), art. 19-24a.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 POŚ: „Organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o śro-

dowisku i jego ochronie, znajdujące się w ich posiadaniu”. Trzeba też pamiętać o Ustawie o dostępie do informacji publicznej (DIP).

Prawo wspólnotowe

Dostęp do informacji o środowisku jest też zagwarantowany prawem wspólnotowym. Podstawowym aktem Unii Europejskiej regulującym zasady dostępu do informacji o środowisku jest Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska. W Dyrektywie 2003/4 znacznie rozszerzono krąg podmiotów zobowiązanych do udzielania informacji. Obowiązkiem tym objęte są teraz wszystkie organy administracji, posiadające informacje o środowisku, niezależnie od tego, czy wykonują jakieś zadania w tym zakresie czy też nie. Dyrektywa jednoznacznie stanowi, że obowiązkiem udzielania informacji objęte są też wszelkie organy doradcze władz publicznych.

Konwencja z Aarhus

Drugim bardzo istotnym aktem prawa międzynarodowego, który wiąże Polskę w zakresie problematyki dostępu do informacji o środowisku, jest podpisana 25 czerwca 1998 r. w Aarhus (miasto w Danii) Konwencja o Dostępie do Informacji, Udziale Społeczeństwa w Podejmowaniu Decyzji oraz Dostępie do Sprawiedliwości w Sprawach Dotyczących Środowiska.

Organy prowadzące publiczne bazy informacji

Różne organy administracji zostały zobowiązane do prowadzenia poszczególnych baz danych z informacjami o środowisku. Za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych następujące organy prowadzą i udostępniają następujące bazy danych:

1) Marszałek województwa:

- informacje dotyczące programu ochrony powietrza określonego przez sejmik województwa, w terminie 15 miesięcy od dnia otrzymania wyników oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref;
- informacje dotyczące planu działań krótkoterminowych, mających na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zanieczyszczeń, jaki w przypadku ryzyka występowania przekroczeń dopuszczalnych lub alarmowych poziomów substancji w powietrzu w danej strefie ustala wojewoda, po zasięgnięciu opinii właściwego starosty oraz z wyjątkiem terenów aglomeracji powyżej 100 tysięcy mieszkańców;
- informacje o mapach akustycznych, które powinny być aktualizowane co 5 lat, wraz z informacją o terenach zagrożonych hałasem, na których są przekroczone dopuszczalne poziomy hałas;
- informacje o programach ochrony środowiska przed hałasem, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, tworzonych dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny.

2) Starosta w zakresie informacji o:

- wynikach okresowych badań jakości gleby i ziemi prowadzonych przez starostów;
- prowadzonych przez starostów rejestrach zawierających informacje o terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy oraz gdy dotyczy to terenów aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy;
- prowadzonych przez starostów mapach akustycznych,

które powinny być aktualizowane co 5 lat, wraz z informacją o terenach zagrożonych hałasem, na których są przekroczone dopuszczalne poziomy hałas;

- programach ochrony środowiska przed hałasem, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, tworzonych dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny.

3) Wojewódzki inspektor ochrony środowiska w zakresie informacji o:

- dokonywanej przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska:
  - a) klasyfikacji stref, na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza w poszczególnych strefach,
  - b) oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref,
  - c) oceny poziomów substancji w powietrzu na podstawie pomiarów lub innych metod oceny;
- prowadzonych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska okresowych badaniach poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku;
- prowadzonym przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i aktualizowanym corocznie rejestrze zawierającym informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących:
  - a) terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,

- b) miejsc dostępnych dla ludności;
  - emisji i poboru wód, zgromadzone w wojewódzkiej bazie informacji o korzystaniu ze środowiska;
  - prowadzonych przez zarządzających drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem okresowych pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii wprowadzanych w związku z eksploatacją tych obiektów;
  - wynikach badania i oceny stanu wód powierzchniowych oraz stanu wód podziemnych dokonywanych w ramach państwowego monitoringu środowiska.
- 4) **Zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem** w zakresie informacji o:

- prowadzonych przez zarządzających drogą, linią kolejową lub lotniskiem zaliczonymi do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, map akustycznych terenu, na którym eksploatacja obiektu może powodować przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Termin i sposób udostępniania

Informacje za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych należy udostępniać w postaci:

- 1) przetworzonych wyników pomiarów – w terminie jednego miesiąca od ich przetworzenia;
- 2) rocznych ocen jakości lub klasyfikacji sporządzonych za rok poprzedni, wykonywanych zgodnie z przepisami szczególnymi – w terminie do sześciu miesięcy od zakończenia roku;
- 3) wieloletnich ocen jakości lub klasyfikacji określających kierunki i dynamikę zmian – w terminie jednego miesiąca od ich opracowania;

- 4) komentarzy, w tym metod zastosowanych przy wykonywaniu badań i pomiarów oraz ocen jakości lub klasyfikacji – w terminie jednego miesiąca od ich opracowania.

Biuletyn Informacji Publicznej

Biuletyn Informacji Publicznej to system stron internetowych służący powszechnemu i bezpłatnemu dostępowi do informacji publicznej. Biuletyn ten składa się z witryn WWW, na których władze publiczne oraz inne podmioty wykonujące zadania publiczne udostępniają informacje publiczne wymagane przez polskie prawo.

W Biuletynie Informacji Publicznej muszą być udostępniane:

- 1) przez ministra właściwego do spraw środowiska: *polityka ekologiczna państwa, krajowy plan gospodarki odpadami, umowy międzynarodowe, które dotyczą ochrony środowiska, porozumienia dotyczące ochrony środowiska, Rejestr Zamkniętego Użycia GMO (organizmy genetycznie zmodyfikowane), Rejestr Zamierzonego Uwalniania GMO do Środowiska, Rejestr Produktów GMO, Rejestr Wywozu za Granicę i Tranzytu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów GMO, krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych, baza danych o ocenach oddziaływania na środowisko;*
- 2) przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska: *Krajowy Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, raporty o stanie środowiska w Polsce;*
- 3) przez wojewodę: *program ochrony powietrza, plan działań krótkoterminowych, programy ochrony środowiska przed hałasem;*
- 4) przez marszałka województwa: *wojewódzkie programy ochrony środowiska, rejestr udzielonych zezwoleń w zakresie wytwarza-*

nia i gospodarowania odpadami, wojewódzki plan gospodarki odpadami;

- 5) przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej – akty prawa miejscowego;
- 6) przez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej – rejestr substancji niebezpiecznych;
- 7) przez starostę: *powiatowe programy ochrony środowiska, programy ochrony środowiska przed hałasem, powiatowy plan gospodarki odpadami;*
- 8) przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta: *gminne programy ochrony środowiska, gminny plan gospodarki odpadami.*

Informacje o jakości powietrza

Minimalny zakres udostępnianych informacji dotyczących jakości powietrza obejmuje:

- 1) wykaz stref, sporządzany w maksymalnie pięcioletnich odstępach czasu, uzyskany w wyniku odrębnie dla każdej substancji przeprowadzonej klasyfikacji, uwzględniający:
  - a) strefy, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych,
  - b) strefy, w których poziom substancji jest wyższy od górnego progu oszacowania, nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego,
  - c) strefy, w których poziom substancji mieści się między dolnym i górnym progiem oszacowania,
  - d) strefy, w których poziom substancji nie przekracza dolnego progu oszacowania;
- 2) wykaz stref sporządzany w jednorocznych odstępach czasu, uzyskany w wyniku klasyfikacji prowadzonej odrębnie dla każdej substancji, uwzględniający:
  - a) strefy, w których poziom substancji przekracza poziom

- dopuszczalny, powiększony o margines tolerancji,
- b) strefy, w których poziom substancji mieści się między poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym, powiększonym o margines tolerancji,
  - c) strefy, w których poziom substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego;
- 3) wyniki pomiarów poziomu substancji w powietrzu, udostępniane w bazie danych zgodnie z terminami określonymi w załączniku do rozporządzenia, wykonanych w:
- a) aglomeracjach o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy,
  - b) strefach, w których poziom substancji jest wyższy od górnego progu oszacowania, nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego,
  - c) strefach, w których poziom substancji przekracza poziom dopuszczalny.

Zakres informacji o glebie

Minimalny zakres udostępnianych informacji dotyczących jakości gleby lub ziemi obejmuje:

- 1) wyniki pomiarów wskaźników i substancji powodujących przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi,
- 2) wykaz terenów niespełniających standardów jakości gleby lub ziemi, wraz z określeniem sposobu zagospodarowania tych terenów,
- 3) rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi.

Zakres informacji o ochronie przed hałasem

Minimalny zakres udostępnianych informacji dotyczących ochrony przed hałasem obejmuje:

- 1) wyniki pomiarów stanowiących podstawę sporządzania map akustycznych dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- 2) wyniki pomiarów stanowiących podstawę sporządzania

map akustycznych dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy,

- 3) wykaz terenów w aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, określony dla pory dziennej i nocnej w przepisach szczególnych, wraz z określeniem obszaru występowania przekroczeń,
- 4) wykaz terenów zagrożonych hałasem w aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy,
- 5) wykaz terenów w aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, a mniejszej niż 250 tysięcy, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, określony dla pory dziennej i nocnej w przepisach szczególnych, wraz z określeniem obszaru występowania przekroczeń,
- 6) wykaz terenów zagrożonych hałasem w aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż

Tab. 1. Terminy udostępniania wyników pomiarów poziomów substancji w powietrzu z uwzględnieniem metod pomiarowych oraz czasu uśredniania

Lp.	Substancja	Metoda pomiarowa	Czas uśredniania	Termin
1	Dwutlenek siarki ¹⁾	Automatyczna	Średnia 24-godzinna Średnia 1-godzinna	Doba ²⁾ Godzina ³⁾
2	Dwutlenek i tlenek azotu ¹⁾	Automatyczna	Średnia 24-godzinna Średnia 1-godzinna	Doba ²⁾ Godzina ³⁾
3	Pył zawieszony PM 10 ¹⁾	Automatyczna	Średnia dobowa	Doba ²⁾
4	Tlenek węgla	Automatyczna	Maksymalna wartość dobową średniej kroczącej 8-godzinnej	Doba ²⁾
5	Ołów	Manualna	Średnia z ostatnich 12 miesięcy	Miesiąc ⁴⁾
6	Benzen	Manualna	Średnia z ostatnich 12 miesięcy	Miesiąc ⁴⁾
7	Ozon	Automatyczna	Maksymalna wartość dobową średniej kroczącej 8-godzinnej średniej 1-godzinna	Doba ⁵⁾ Godzina ³⁾

Objaśnienia:

- ¹⁾ W przypadku wykonywania pomiarów metodami manualnymi, każdą miesięczną serię 24-godzinnych średnich pomiarowych udostępnia się do końca następnego miesiąca.
- ²⁾ Wynik 24-godzinnej średniej pomiarowej udostępnia się w ciągu następnych 24 godzin po zakończeniu pomiaru.
- ³⁾ Wynik 1-godzinnej średniej pomiarowej udostępnia się w ciągu następnej godziny po zakończeniu pomiaru.
- ⁴⁾ Wynik średniej z pomiarów wykonanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy udostępnia się do końca następnego miesiąca.
- ⁵⁾ Wynik maksymalnej wartości dobowej średniej kroczącej 8-godzinnej udostępnia się w ciągu następnych 24 godzin po zakończeniu pomiaru.

100 tysięcy, a mniejszej niż 250 tysięcy.

Zakres informacji o polach elektromagnetycznych

Minimalny zakres udostępnianych informacji dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi obejmuje:

- 1) wyniki okresowych badań poziomów pól,
- 2) wykaz terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem:
  - a) terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
  - b) miejsc dostępnych dla ludności
 wraz z obszarem występowania przekroczeń.

Zakres informacji o pomiarach wód powierzchniowych

Minimalny zakres udostępnianych informacji dotyczących wyników pomiarów jednolitych części wód powierzchniowych obejmuje:

- 1) wyniki pomiarów wskaźników i substancji, które zdecydowały w roku poprzednim o stanie jednolitych części wód powierzchniowych,
- 2) wyniki oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Zakres informacji o pomiarach wód podziemnych

Minimalny zakres udostępnianych informacji, dotyczących wyników pomiarów jakości wód podziem-

nych obejmuje:

- 1) wyniki pomiarów wskaźników i substancji, które zdecydowały o jakości wód podziemnych w poszczególnych punktach pomiarowych,
- 2) wyniki ogólnej klasyfikacji jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych badanych w poprzednim roku. ■

§ Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 czerwca 2007 r. w sprawie sposobu udostępniania informacji o środowisku (Dz.U. z 2007 r. Nr 120 poz. 828).

dr Michał Kuliński

Porady prawne

Ustawa o odpadach wydobywczych

15 sierpnia 2008 r. weszła w życie nowa Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych (Dz.U. z dnia 31 lipca 2008 r.) (zwana dalej „Ustawą”). Doko- nuje ona wdrożenia do polskiego systemu prawnego Dyrektywy 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego oraz zmieniającą Dyrektywę 2004/35/WE.

Ustawa określa zasady wydobywania i składowania odpadów wydobywczych oraz procedury uzyskiwania zezwoleń na prowadzenie takiej działalności.

Zezwolenie na prowadzenie obiektów unieszkodliwiania odpadów

Zgodnie z Ustawą, jeżeli w wyniku działalności wydobywczej powstają

odpady, przedsiębiorcy prowadzący kopalnie powinni wystąpić o zezwolenia na prowadzenie obiektu ich unieszkodliwiania. Odpadami, które podlegają zgłoszeniu są odpady, które powstają w wyniku poszukiwania, wydobywania, chemicznej i fizycznej przeróbki kopalin ze złóż.

WAŻNE!

Zezwolenie wydaje najczęściej marszałek województwa na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Do tej pory masy ziemne i skalne, powstałe m.in. w wyniku wydobywania kopalin, nie podlegały przepisom Ustawy o odpadach.

Obowiązki, obiekty unieszkodliwiania

Generalnie wytwórca odpadów został zobowiązany do stosowania takich sposobów poszukiwania i wydobywania rud i innych kopalin,

które zapobiegą lub zminimalizują ilość odpadów oraz ograniczą ich negatywne oddziaływanie na środowisko oraz zdrowie i życie ludzi. Wytwórcy, przed rozpoczęciem prac, będą musieli opracować program gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Posiadacz odpadów wydobywczych jest zobowiązany do ograniczania negatywnego oddziaływania odpadów wydobywczych na środowisko, życie i zdrowie ludzi, przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych technik.

Powinien w pierwszej kolejności poddać je odzyskowi, a jeżeli z przyczyn technologicznych jest on niemożliwy lub nie jest uzasadniony z przyczyn ekonomicznych, powinien je unieszkodliwić w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Na terenie unieszkodliwiania będzie prowadzony monito-

ring, który obejmie badanie stopnia zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz powietrza. Osoba prowadząca taki obiekt powinna przedstawić ich wpływ na środowisko oraz określić prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych wypadków.

Odpady niebezpieczne będą unieszkodliwiane jedynie w obiektach posiadających kategorię „A”. W przypadku wystąpienia niebezpieczeństwa, właściciel obiektu będzie zobowiązany do niezwłocznego zawiadomienia straży pożarnej oraz wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska. Będzie musiał także wprowadzić w życie wewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy. Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania będzie musiał posiadać odpowiednie środki finansowe, które zabezpieczą m.in. przeprowadzenie rekultywacji terenu składowiska odpadów.

✓ UWAGA!

Posiadacz odpadów prowadzący obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych powinien również sporządzić ocenę ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zgodnie z elementami określonymi w Ustawie. Jest również zobowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Odpady niebezpieczne

Zgodnie z Ustawą odpady wydobywcze niebezpieczne po ich wytworzeniu powinny być niezwłocznie poddane odzyskowi lub unieszkodliwieniu, w tym składowaniu w obiekcie unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. Dopuszcza się magazynowanie, przez okres nie

dłuższy niż 6 miesięcy, odpadów wydobywczych niebezpiecznych, których wytworzenie było wcześniej niemożliwe do przewidzenia, magazynowanie odpadów wydobywczych innych niż niebezpieczne i obojętne przez okres nie dłuższy niż rok, oraz magazynowanie niezanieczyszczonej gleby, odpadów wydobywczych innych niż niebezpieczne wytworzonych w czasie prac poszukiwawczych, odpadów powstałych w wyniku wydobywania, przeróbki i magazynowania torfu oraz odpadów wydobywczych obojętnych przez okres nie dłuższy niż 3 lata.

Program gospodarowania odpadami

Ustawa zakłada, że wytwórcy, np. właściciele kopalń, przed rozpoczęciem prac, powinni opracować program gospodarowania odpadami wydobywczymi. Zgodnie z Ustawą powinien zawierać szereg elementów, w tym m.in.:

- opis działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów wydobywczych i ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów wydobywczych oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko,
- opis działań mających na celu odzysk odpadów wydobywczych, jeżeli jest on technologicznie i ekonomicznie uzasadniony oraz zgodny z przepisami o ochronie środowiska,
- ocenę ryzyka obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
- wyszczególnienie rodzaju odpadów wydobywczych,
- określenie łącznej ilości odpadów wydobywczych przewidzianych do wytworzenia w ciągu roku,

- opis procesów, podczas których powstają odpady wydobywcze oraz procesów przeróbki odpadów wydobywczych,
- skutki dla środowiska i zdrowia ludzi spowodowane unieszkodliwianiem odpadów wydobywczych oraz działania zapobiegawcze, które należy podjąć w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko podczas eksploatacji obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych i po jego zamknięciu,
- zakres i sposób monitoringu wyrobisk górniczych oraz obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Koszt przygotowania planu szacowany jest na ok. 10 000 złotych, a powiększą go obciążenia związane ze szkoleniem personelu. Na podstawie tego planu marszałek województwa wydaje zezwolenie na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Kary

Przedsiębiorca działający bez planu naraża się na grzywnę do 100 000 zł lub areszt. W przypadku, gdy przedsiębiorca nie uzyska decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi, grozi mu grzywna w wysokości 100 000 zł lub kara aresztu. Takie same sankcje są przewidziane dla tych, którzy nie mają zezwolenia na unieszkodliwianie odpadów lub postępują niezgodnie z warunkami w nim określonymi. Kara 100 000 zł groziła także przedsiębiorcom, którzy składują odpady w niewłaściwym miejscu albo magazynują je zbyt długo. ■

Paulina Grabowska

Masz pytanie do naszych ekspertów?
Chcesz uzyskać więcej informacji na wybrany temat?

Napisz do Redakcji!
e-mail: szewczyk@dashofer.pl

Temat numeru

LIFE+ wnioski w 2008 roku

Komisja Europejska ogłosiła początek tegorocznego naboru wniosków w ramach programu LIFE+ – ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA WNIOSKÓW DOTYCZĄCYCH INSTRUMENTU LIFE+ NA 2008 R. (2008/C 178/20). Wnioski należy składać w terminie 15 lipca-21 listopada w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska I Gospodarki Wodnej. Nawet jeżeli w tym roku komuś zabraknie czasu na złożenie wniosku, warto już zacząć przygotowania do naboru, który zostanie ogłoszony w 2009 roku.

O projektach, jakie mogą być finansowane w ramach programu LIFE+ w miesięczniku „Opłaty i Fundusze w ochronie środowiska” pisano w nr 6 z czerwca 2007 r., a w nr 11 z listopada 2007 r. omówiono kryteria oceny wniosków.

Podstawą prawną programu LIFE+ jest Rozporządzenie nr 614/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie instrumentu finansowego na rzecz środowiska.

LIFE+ składa się z trzech komponentów, w ramach których współfinansowane są projekty w zakresie:

- wdrażania dyrektywy Ptasiej i dyrektywy Siedliskowej, w tym ochrony priorytetowych siedlisk i gatunków,
- ochrony środowiska, zapobiegania zmianom klimatycznym, innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie ochrony zdrowia i polepszania jakości życia oraz wdrażania polityki zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i gospodarki odpadami,
- działań informacyjnych i komunikacyjnych, kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekolo-

gicznej w społeczeństwie, w tym kampanie na temat zapobiegania pożarom lasów oraz wymiany najlepszych doświadczeń i praktyk.

Uprawnieni do korzystania z funduszy LIFE+

Wnioski o dofinansowanie z programu LIFE+ składać mogą jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne.

Zaproszenie tegoroczne obejmuje następujące tematy:

1. LIFE+ Przyroda i różnorodność biologiczna.

Główny cel: Ochrona, zachowanie, przywrócenie, obserwacja i ułatwianie funkcjonowania naturalnych systemów, siedlisk oraz dzikiej flory i fauny, w celu powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, w tym różnorodności zasobów genetycznych w UE do 2010 roku.

2. LIFE+ Polityka środowiskowa i zarządzanie środowiskiem.

Główne cele:

- **Zmiany klimatu:** Stabilizacja stężenia gazów cieplarnianych na poziomie zapobiegającym globalnemu ociepleniu o ponad 2°C.
- **Woda:** Przyczynienie się do poprawy jakości wody przez opracowanie opłacalnych środków zmierzających do osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego w celu opracowania pierwszego planu zarządzania dorzecziami na podstawie dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (ramowa dyrektywa wodna) do roku 2009.
- **Powietrze:** Osiągnięcie poziomów jakości powietrza,

które nie powodują znacznego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi i środowisko naturalne czy zagrożenia dla nich.

- **Gleba:** Ochrona i zapewnienie zrównoważonego wykorzystania gleby przez zachowanie jej funkcji, zapobieganie zagrożeniom dla gleby, łagodzenie ich skutków i rekultywację zniszczonej gleby.
- **Środowisko miejskie:** Przyczynianie się do poprawy ekologiczności obszarów miejskich Europy.
- **Hałas:** Przyczynianie się do rozwoju i realizacji polityki w zakresie hałasu w środowisku. 15.7.2008 C 178/22 Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej PL.
- **Substancje chemiczne:** Poprawa ochrony środowiska i zdrowia przed zagrożeniami związanymi z substancjami chemicznymi do roku 2020 przez wdrożenie prawodawstwa dotyczącego substancji chemicznych, w szczególności rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady (REACH) i strategii tematycznej w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów.
- **Środowisko i zdrowie:** Opracowanie bazy informacyjnej dla polityki w zakresie środowiska i zdrowia (plan działania na rzecz środowiska i zdrowia na lata 2004-2010).
- **Zasoby naturalne i odpady:** Rozwój i realizacja polityki mającej na celu zapewnienie zrównoważonej gospodarki zasobami naturalnymi i odpadami oraz ich zrównoważonego wykorzystania, poprawa ekologiczności produktów, zrównoważone modele produkcji i konsumpcji, zapobie-

ganie powstawaniu odpadów, odzysk odpadów i recykling; przyczynianie się do skutecznej realizacji strategii tematycznej w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu.

- **Lasy:** Utworzenie, w szczególności w ramach sieci koordynacji UE, zwięzłej ale szczegółowej bazy informacji istotnych dla polityki dotyczącej lasów w odniesieniu do zmian klimatu (wpływ na ekosystemy leśne, jego łagodzenie, efekty zastąpienia), różnorodności biologicznej (informacja podstawowa i chronione obszary leśne), pożarów lasów, stanu lasów i ich funkcji ochronnych (woda, gleba i infrastruktura), a także przyczynianie się do ochrony lasów przed pożarami.
- **Innowacje:** Przyczynienie się do opracowania i prezentacji innowacyjnych kierunków polityki, technologii, metod i instrumentów wspierających wdrożenie planu działań na rzecz technologii dla środowiska (ETAP).
- **Kierunki strategiczne:** Promowanie skutecznego wdrożenia i przestrzegania prawodawstwa wspólnotowego w zakresie ochrony środowiska oraz poprawa wiedzy w zakresie polityki środowiskowej; poprawa ekologiczności MŚP.

Wnioski można składać w odniesieniu do wszystkich powyższych tematów, jednak według tegorocznego Zaproszenia Komisja będzie preferować zwłaszcza wnioski dotyczące zmian klimatu.

3. LIFE+ Informacja i komunikacja.

Główny cel:

Rozpowszechnianie informacji i podnoszenie świadomości na temat kwestii dotyczących śro-

dowiska, w tym zapobiegania pożarom lasów; wsparcie środków towarzyszących, takich jak działania i kampanie komunikacyjne, kampanie, konferencje i szkolenia, w tym szkolenia dotyczące zapobiegania pożarom lasów.

Wnioski można składać w odniesieniu do wszystkich powyższych tematów, jednak Komisja będzie preferować zwłaszcza wnioski dotyczące powstrzymania utraty różnorodności biologicznej.

Stawki współfinansowania UE

Na 2008 rok dla Polski przewidziano w ramach programu LIFE+ kwotę 9 830 858 euro.

Generalną polityką Unii Europejskiej jest, że nie udziela wsparcia finansowego w wysokości 100%. W ramach programu LIFE+ można uzyskać zasadniczo do 50% wartości inwestycji.

Zaproszenie na 2008 rok przewiduje następujące progi dofinansowania:

1. LIFE+ Projekty z dziedziny ochrony przyrody i różnorodności biologicznej:
  - Stawka wsparcia finansowego Wspólnoty wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowalnych.
  - W odniesieniu do wniosków dotyczących siedlisk lub gatunków priorytetowych określonych w dyrektywie ptasiej i dyrektywie siedliskowej można zastosować wyjątkowo maksymalną stawkę współfinansowania w wysokości 75%.
2. LIFE+ Polityka środowiskowa i zarządzanie środowiskiem:
  - Stawka wsparcia finansowego Wspólnoty wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowalnych.

3. LIFE+ Informacja i komunikacja:
  - Stawka wsparcia finansowego Wspólnoty wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowalnych.

Pozostałe kwoty jednostka realizująca projekt musi sfinansować ze środków własnych lub z kredytu bankowego. Kredyt bankowy zaciągnięty w jednym z banków współpracujących z Bankiem Gospodarstwa Krajowego może być poręczony do 80% kwoty uzyskanego kredytu i do 5 mln euro (w trybie portfelowym do 500 000 euro). Najłatwiej i najszybciej kredyt z poręczeniem można uzyskać w trybie portfelowym w bankach, które podpisały specjalną umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

Forma płatności

Dotacja wypłacana będzie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku i podpisaniu umów między beneficjentem a Komisją Europejską. Sposób wypłacania dotacji jest następujący:

- 40% – pierwsza wypłata, następuje przed rozpoczęciem projektu,
- 30% – druga wypłata, w trakcie realizacji projektu,
- 30% – trzecia wypłata, po zakończeniu realizacji projektu i przedstawieniu raportu końcowego.

Minimalna wartość projektu

Rozporządzenie ws. LIFE+ nie określa minimalnej wartości projektu. Należy jednak liczyć się z faktem, że zbyt małe projekty nie zostaną zaakceptowane przez Komisję. W latach ubiegłych nie były rozpatrywane projekty o wartości mniejszej niż 300 tys. euro, natomiast średnia wartość pojedynczego projektu w państwach UE wyniosła około 2 mln euro. Można przyjąć, że minimalna wartość zgłaszanych projektów nie powinna być mniej-

sza niż 500 tys. euro. Wartość maksymalna ograniczona jest roczną krajową alokacją, wynoszącą w 2008 roku dla Polski 9 830 858 euro.

Poręczenia i gwarancje

Podobnie jak w poprzednich latach, Komisja Europejska może żądać od beneficjentów przedstawienia poręczenia dla pierwszej wypłaty dotacji. Informujemy, że stworzona została możliwość otrzymania poręczenia w ramach Funduszu Poręczeń Unijnych, obsługiwanego przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W przypadku kwot mniejszych niż 5 mln euro istnieje ponadto możliwość uzyskania gwarancji (dzięki regwarancji BGK) z następujących banków:

- BISE Bank Grupa DnB NORD.
- Gospodarczy Bank Wielkopolski S.A.
- PKO BP S.A.

Szczegółowe informacje można znaleźć na stronie internetowej Banku Gospodarstwa Krajowego.

WAŻNE!

Zobowiązanie do przedstawienia poręczeń nie dotyczy beneficjentów o charakterze instytucji publicznych.

Finansowanie podwykonawców

Ze środków z programu LIFE+ mogą być także opłacani podwykonawcy. Udział podwykonawców stanowić może do 35% kosztów kwalifikowanych projektu. Jednak w odpowiednio uzasadnionych przypadkach wartość ta może być wyższa. Decyzja o uznaniu dodatkowych kosztów za kwalifikowalne jest

podejmowana indywidualnie w procesie weryfikacji projektu.

Wnioski

Wnioski do programu LIFE+ składa się z części technicznej i finansowej. Wnioski należy składać wyłącznie w wersji elektronicznej na płycie CD lub DVD, w formacie pliku pdf. Składającego się ze stron przygotowanych do wydrukowania w standardowym formacie A4 w trybie czarno-białym. W przypadku, gdy istnieje konieczność dołączenia dokumentów z podpisami i pieczętami, należy je zeskanować, upewniając się, że wszelkie podpisy i pieczętki zachowują czytelność na wydruku. Wyjątkiem są załączane do wniosku mapy i materiał graficzny, które mogą mieć format A4 lub A3 i zawierać kolory. W przypadku beneficjentów, niebędących podmiotami o charakterze publicznym, dodatkowe dokumenty finansowe należy dołączyć w formacie pliku MS Excel.

Język wniosku

Formularze wniosków do programu LIFE+ dostępne są wyłącznie w języku angielskim. Wniosek (z wyjątkiem formularza B1) może zostać wypełniony w dowolnym języku urzędowym UE, w tym również w języku polskim. Jednak ze względów technicznych Komisja zawsze zaleca przesyłanie wniosków w wersji angielskiej.

Błędny wniosek

Wnioski LIFE+, które nie spełnią wszystkich wymaganych kryteriów, zostaną uznane za niekwalifikujące

się i nie będą uwzględniane w dalszych procedurach, z wyjątkiem sytuacji, kiedy:

- 1) we wniosku brakuje nie więcej niż jednego formularza;
- 2) w formularzach brakuje wymaganych pieczęci, dat i podpisów;
- 3) wniosek nie zawiera wymaganych załączników.

W przypadku projektów, których dotyczą powyższe wyłączenia, ale kompletnych pod każdym innym względem, Komisja przewidziała możliwość dokonania uzupełnień. W tym celu do wnioskodawcy zostanie wysłany e-mail (na podany we wniosku adres osoby kontaktowej) z informacją o zauważonych brakach. Kopię wiadomości otrzyma też osoba kontaktowa reprezentująca krajową instytucję pośredniczącą, którą w Polsce jest Ministerstwo Środowiska. W takiej sytuacji wnioskodawca zobowiązany będzie w terminie 7 dni roboczych odpowiedzieć na wiadomość i przesłać brakujące dokumenty drogą elektroniczną.

Wnioski, które nie zostaną uzupełnione w ten sposób przed upływem terminu podanego w wiadomości e-mail, zostaną uznane za niekwalifikujące się i nie będą podlegać dalszej ocenie. ■

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie nr 614/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie instrumentu finansowego na rzecz środowiska.
- Zaproszenie do składania wniosków dotyczących instrumentu life+ na 2008 r. (2008/c 178/20).

dr Michał Kuliński

W następnych numerach:

- Opłaty za dostęp do informacji o środowisku
- Aktualności prawne dotyczące opłat i funduszy w ochronie środowiska

 Finanse

Kara umowna w umowie pożyczki udzielanej przez fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Kara umowna w umowie pożyczki udzielanej przez fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej – Wyrok SN z 11 października 2002 r. – I CKN 997/00 OSNC 2004, z. 2, poz. 24

Istota problemu prawnego

Czy w umowie pożyczki udzielanej przez fundusz na realizację inwestycji o charakterze ochronnym można zastrzec karę umowną na wypadek niezrealizowania tej inwestycji?

Teza

Zastrzeżenie w umowie pożyczki – udzielonej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w celu realizacji inwestycji o charakterze ekologicznym i służącej ochronie środowiska – kary pieniężnej o funkcjach prewencyjno-represyjnych, motywującej dłużnika do wykonania świadczenia niepieniężnego w terminie, jest dopuszczalne (art. 353 /1/ k.c.).

Stan faktyczny

W 1991 r. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (zwany dalej „Funduszem”) zawarł ze spółdzielnią ogrodniczo-pszczelarską umowę pożyczki z przeznaczeniem środków pieniężnych na budowę oczyszczalni ścieków w określonym w umowie terminie. W umowie ustalono warunki spłaty, zastrzeżono tzw. oprocentowanie stanowiące odsetki kredytowe za korzystanie z pieniędzy Funduszu oraz odsetki za opóźnienie. Dopuszczono też wypowiedzenie umowy i przewidziano obowiązek zapłaty przez

pożyczkobiorcę kary umownej wówczas, gdy zadanie inwestycyjne nie zostanie zakończone w terminie lub gdy pożyczkobiorca odstąpi od jego realizacji. Pożyczkę poręczył bank.

Spółdzielnia ogrodniczo-pszczelarska umowy nie wykonała. Fundusz wypowiedział umowę i zażądał od spółdzielni i od banku zwrotu kapitału, oprocentowania i odsetek na opóźnienie. Następnie Fundusz rozszerzył powództwo o kwotę kary umownej.

Sąd I instancji uwzględnił powództwo, zasądając m.in. karę umowną, ponieważ inwestor nie zakończył zadania w terminie i odstąpił od jego realizacji. Bank złożył apelację, sąd II instancji zmienił wyrok w ten sposób, że nie zasądził kary umownej argumentując, że art. 483 § 1 k.c. dopuszcza zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania zobowiązania niepieniężnego, a umowa pożyczki nakładała na dłużnika zobowiązanie stricte pieniężne.

Sąd II instancji wskazał ponadto, że kara umowna stanowi surogat odszkodowania, a Fundusz nie wykazał, by poniósł szkodę przez to, że pożyczkobiorca ostatecznie nie zbudował oczyszczalni ścieków, określonej jako cel pożyczki, a zatem – zdaniem sądu II instancji – umowa w części, w jakiej zastrzegano kary umowne na wypadek niewykonania zadania w terminie, była bezwzględnie nieważna. Fundusz wniósł kasację do SN zarzucając, że niesłusznie uznano zastrzeżenie kary umownej za nieważne. SN uwzględnił kasację i przekazał w tym zakresie sprawę do ponownego rozpoznania.

Z uzasadnienia

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem, że umowa nakładała na pożyczkobiorcę zobowiązania o charakterze ściśle pieniężnym, wobec czego jej postanowienia zastrzegające kary umowne na wypadek niewykonania określonego w niej zadania były nieważne jako sprzeczne z art. 483 § 1 k.c. Nie można też uznać, by do essentialiae negotii umowy zaliczone mogły być wyłącznie te postanowienia, które właściwe są dla umowy pożyczki. Wprawdzie umowa, o której mowa, została nazwana jako „umowa pożyczki”, to jednak zawiera postanowienia wykraczające poza zakres określony w art. 720 k.c.

Udzielającym pożyczki był Fundusz utworzony na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, już nieobowiązującej, a sama umowa była zawarta również na podstawie jej przepisów. Zgodnie z art. 87a środki Funduszu były przeznaczone na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, a do jego zadań należało – jak stanowił art. 88a ust. 1 – wspomaganie działalności w sferze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Na podstawie ust. 2 pkt 1 tego przepisu Fundusz mógł przeznaczać posiadane środki na udzielanie oprocentowanych pożyczek, a pożyczki te mogły być częściowo lub całkowicie umarzone, pod warunkiem terminowego wykonania zadania i osiągnięcia planowanych efektów. Cytowane przepisy wskazują, że Fundusz mógł udzielać pożyczek celowych, ukierunkowanych na realizację ściśle określonych zadań (ochrona środowiska i gospodarka wodna). Pożyczko-

biorca z kolei mógł pożyczkę uzyskać tylko wtedy, gdy zobowiązał się do wykonania określonej inwestycji o ekologicznym charakterze. Wbrew zatem ocenie sądu II instancji, pożyczkobiorca zaciągał nie tylko zobowiązanie pieniężne (pożyczka), ale także zobowiązanie niepieniężne (realizacja inwestycji), obwarowane sankcją w postaci wypowiedzenia umowy i kary pieniężnej.

Powstaje jednak pytanie, czy można uznać Fundusz za wierzyciela tego zobowiązania. O ile jest to oczywiste w stosunku do zobowiązania pieniężnego, o tyle wątpliwość dotycząca zobowiązania niepieniężnego może być wywołana przeznaczeniem inwestycji, gdyż pożyczkobiorca nie realizował jej dla Funduszu. Nie można też jednak uznać, by dokonywał tego wyłącznie dla siebie. Oczyszczalnia ścieków, na budowę której udzielono pożyczki, miała także służyć społeczności lokalnej i stanowić instrument ochrony środowiska całego kraju, a dla wspomagania działalności w tym zakresie został właśnie powołany Fundusz. Nie można więc pomijać faktu, że obowiązkiem powoda (tj. Funduszu) było racjonalne dysponowanie posiadanymi środkami i czuwanie nad tym, by były przeznaczone na cele określone w ustawie. Nie jest zatem wystarczające – dla wykluczenia możliwości zastrzeżenia kary umownej – stwierdzenie, że Fundusz nie był wierzycielem zobowiązania, skoro oczyszczalnia nie budowano dla niego.

Kolejne pytanie dotyczy charakteru kary pieniężnej, o której mowa w § 7 ust. 2 i 3 umowy. Analiza treści umowy, dokonana w świetle przepisów cytowanej ustawy o ochronie środowiska, wskazuje, że nie chodzi o karę umową w rozumieniu art. 483 i 484 k.c., kara umowna bowiem, jak wynika z brzmienia art. 483 § 1 k.c., stanowi odszko-

dowanie za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się z zakresem ogólnej odpowiedzialności dłużnika określonej w art. 471 k.c.; od określonego w tym przepisie odszkodowania kara umowna różni się tylko tym, że przysługuje – jak wynika z art. 484 § 1 k.c. – bez względu na wysokość szkody.

Kara umowna jest więc surogatem odszkodowania, a skarżący Fundusz nie poniósł szkody majątkowej bezpośrednio z tej przyczyny, że nie zbudowano oczyszczalni ścieków (tego ustalenia faktycznego skarżący w kasacji nie kwestionował). Szkoda stanowi uszczerbek majątkowy, skarżący tymczasem zarzucał, że jego szkoda wyraża się w tym, że pożyczone pieniądze mógł przeznaczyć na sfinansowanie w tym samym czasie innej inwestycji ekologicznej, która mogła być zakończona i oddana do użytku. Z treści umowy nie wynika, jak ustalił sąd II instancji, że określona jako kara umowna kwota ma służyć naprawieniu szkody wynikłej wskutek niewykonania inwestycji w terminie. Cel tego zastrzeżenia był zatem inny. Wykładnia treści umowy – przy uwzględnieniu kryteriów określonych w art. 65 § 2 k.c. – wskazuje, że zastrzeżenie kary pieniężnej w kwocie odpowiadającej 25% pożyczonej kwoty miało spełniać funkcje represyjne i motywacyjne jako gwarancja wybudowania przez pożyczkobiorcę oczyszczalni ścieków w terminie. Tego rodzaju zastrzeżenie umowne podlega ocenie w świetle art. 353/1/ k.c.

Przepis art. 353/1/ k.c. wyraża obowiązującą w prawie zobowiązaniowym zasadę wolności umów. Zasada ta doznaje ograniczeń w zakresie treści i celu umowy ze względu na właściwość (naturę) stosunku prawnego, ustawę oraz zasady współzycia społecznego, z którymi nie

mogą one pozostawać w sprzeczności. Ze względu na te ograniczenia, niedopuszczalne jest takie ukształtowanie przez strony treści stosunku zobowiązaniowego lub jego celu, które prowadziłoby do naruszenia przepisów ustawowych o charakterze *iuris cogentis*. Poza tym strony mogą kształtować treść stosunku zobowiązaniowego w sposób dowolny, byle był zgodny z naturą zobowiązania i zasadami współzycia społecznego.

Należało zatem ocenić, biorąc pod uwagę cel zawarcia umowy pożyczki i środki, z jakich je finansowano, czy omawiane postanowienie umowy było dopuszczalne w ramach swobody kształtowania umów. Ocena ta musi być dokonana w świetle przepisów cytowanej ustawy o ochronie środowiska. Jak wskazano wyżej, art. 88a ust. 3 tej ustawy pozwalał na umarzanie pożyczek w całości lub części w wypadku terminowego wykonania zadań i osiągnięcia planowanych efektów. Możliwe zatem było przyznanie swego rodzaju „nagrody” dla pożyczkobiorcy. Żaden przepis nie zabraniał nałożenia „kary” na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Brak takiego zakazu oznacza, że zastrzeżenie – w umowie pożyczki udzielanej przez Fundusz w celu realizacji inwestycji o charakterze ekologicznym i służącej ochronie środowiska – kary umownej o funkcjach prewencyjno-represyjnych, motywującej dłużnika do wykonania do wykonania świadczenia niepieniężnego w terminie jest w ramach swobody umów dopuszczalne (art. 353/1/ k.c.). Nie sposób też racjonalnie twierdzić, by motywowanie pożyczkobiorcy przez karę pieniężną do wykonania za pożyczone pieniądze w umówionym terminie takiej inwestycji było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i z tej przyczyny tego rodzaju zastrzeżenie umowne było nieważne (art. 58 § 2 k.c.).

Uwagi

Wyrok zachował pełną aktualność na tle ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 ze zm.), a to ze względu na art. 409, 410 i 411 ust. 1

pkt 1 i ust. 3, z których wynika, że środki zarówno Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jak i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej mogą być przeznaczane na udzielanie opro-

centowanych pożyczek (na cele ochrony środowiska i gospodarki wodnej), a pożyczki mogą być częściowo umarzone pod warunkiem terminowego wykonania zadań i osiągnięcia planowanych efektów.

Redakcja

Pytania i odpowiedzi

Jaka jest opłata za przyłączenie do sieci kanalizacyjnej?

Jednorazowa opłata za podłączenie do istniejącej gminnej sieci kanalizacyjnej nie ma świadczenia podatkowego, gdyż nie jest w świetle prawnym opłatą przymusową. Można mówić jedynie o sytuacji stwarzającej pewien „przymus życiowy”.

Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 14 marca 2003 r. potwierdził, że jednorazowa opłata za podłączenie do istniejącej gminnej sieci kanalizacyjnej nie ma świadczenia podatkowego, gdyż nie jest w świetle prawnym opłatą przymusową. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na właściciela nieruchomości utrzymanie czystości i porządku przez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej i to pod karą grzywny.

W świetle tych przepisów nie można mówić o dobrowolności opłaty z tytułu podłączenia do istniejącej, gminnej kanalizacji sanitarnej. Opłaty te mają cechy narzuconej mieszkańcom daniny publicznej wprowadzonej przez gminę. Nie można zatem opłat tych traktować jako należności o charakterze cywilnoprawnym ustalających usługę i opłatę za usługę umową zawieraną przez strony i korzystających z dobrowolnych ustaleń warunków zawartej umowy.

W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego i Sądu Najwyższego ugruntował się pogląd, że

jednostronne nakładanie na obywateli obowiązków, w tym opłat, nie jest dopuszczalne bez upoważnienia ustawowego. Również z art. 84 Konstytucji, który mieści się w ramach regulacji dotyczących środków ochrony wolności i praw człowieka i obywatela wynika, że obywatel jest zobowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, przewidzianych wyłącznie ustawą.

Stan faktyczny

NSA podjął uchwałę, o której mowa wyżej, na podstawie konkretnego stanu faktycznego. Otóż Wojewoda złożył skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego na uchwałę Rady Miejskiej w N. w sprawie ustalenia wysokości udziału mieszkańców dwóch wsi w budowie sieci kanalizacji sanitarnej, wnosząc o stwierdzenie jej nieważności. Zdaniem Wojewody powołany w uchwale przepis art. 18 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) nie daje Radzie uprawnień do ustalenia wysokości udziału mieszkańców w budowie sieci kanalizacji sanitarnej.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. Do tych zadań należą m.in. sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczanie ścieków komunalnych.

Żaden z obowiązujących przepisów nie pozwala na przerzucenie realizacji i finansowanie tych zadań na mieszkańców gminy i to w drodze nałożonego obowiązku. Ustalenie konkretnej wysokości opłaty obowiązującej powszechnie wraz z wyznaczeniem terminu do zapłaty nosi znamiona nałożenia przez Radę obowiązku powszechnego świadczenia pieniężnego na cele publiczne, czyli quasipodatku.

Jak argumentował Naczelny Sąd Administracyjny?

NSA w uzasadnieniu wyroku zważył, że zaskarżona przez Wojewodę uchwała powołuje jako podstawę prawną jej wydania art. 18 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), który stanowi, że do właściwości rady gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Natomiast zaskarżona uchwała nie powołuje innych przepisów, które regulowałyby podstawę do podjęcia uchwały o takiej treści. W art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy zostało określone, że do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach. Zaskarżoną uchwałą ustalony został (w § 1) udział finansowy mieszkańców w budowie sieci kanalizacyjnej w wysokości określonej w tym para-

grafie w zależności od tego, czy gospodarstwo domowe jest już przyłączone do sieci kanalizacyjnej.

Wprowadzona w ten sposób jednorazowa opłata za podłączenie do istniejącej gminnej sieci kanalizacyjnej, nie ma świadczenia podatkowego, gdyż nie jest w świetle prawnym opłatą przymusową. Można mówić jedynie o sytuacji stwarzającej pewien „przymus życiowy”. Korzystanie z urządzeń komunalnych w postaci sieci kanalizacyjnej jest bowiem koniecznością w myśl art. 5 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Ten ostatni przepis nakłada na właściciela nieruchomości utrzymanie czystości i porządku przez przyłączenie nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej i to pod karą grzywny, stosownie do art. 10 ust. 2 tej ustawy.

W świetle tych przepisów nie można mówić o dobrowolności opłaty z tytułu podłączenia do istniejącej, gminnej kanalizacji sanitarnej. Opłaty, o których stanowi uchwała, mają cechy narzuconej mieszkańcom daniny publicznej wprowadzonej przez gminę. Nie można zatem ustalonych opłat traktować jako należności o charakterze cywilnoprawnym, ustalających usługę i opłatę za usługę umową zawieraną przez strony i korzystających z dobrowolnych ustaleń warunków zawartej umowy.

W orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego i Sądu Najwyższego ugruntował się pogląd, że jednostronne nakładanie na obywateli obowiązków, w tym opłat, nie jest dopuszczalne bez upoważnienia ustawowego. Również z art. 84 Konstytucji, który mieści się w ramach regulacji dotyczących środków ochrony wolności i praw człowieka i obywatela wynika, że obywatel jest zobowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, przewidzianych wyłącznie ustawą. Jak zostało wyżej wykazane, podstawą prawną podjętej uchwały nie jest powołany w niej art. 18 ust. 1 Ustawy o samorządzie gminnym, nie jest podstawą ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Należy rozważyć, czy podstawą do ustalenia opłat może być art. 4 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2007 r. Nr 9, poz. 43 ze zmianami). Przepis ten z kolei stanowi, że jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organy jednostek samorządu terytorialnego postanawiają o wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalenia cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej oraz za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej jednostek samorządu terytorialnego. Ustęp 2 tego przepisu umożliwia scedowanie tych uprawnień na organy wykonawcze tych jednostek.

Jak podkreślił Naczelny Sąd Administracyjny, w wyroku z dnia 13 grudnia 2000 r. artykuł ten nie stanowi generalnego upoważnienia do wprowadzenia opłat o charakterze publicznoprawnym. Choć w przepisie tym mówi się o cenach i opłatach, to opłaty, o których mowa w tym przepisie, są tylko ustalonymi należnościami, stanowiącymi jedynie ekwiwalent za usługę ze strony gminy w postaci umożliwienia korzystania z jej obiektów i urządzeń, świadczoną w warunkach braku przymusu po stronie świadczeniobiorcy. Gdy pojawia się przymus, to czyni opłatę już daniną publiczną narzuconą jednostronnie wraz za usługę. Taki charakter ma opłata wprowadzona zaskarżoną uchwałą.

Sąd uznał, iż podstawy prawnej do zaliczenia rozpatrywanej uchwały, do aktów prawa miejscowego nie może stanowić też art. 40 ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy o samorządzie gminnym, ponieważ taka uchwała nie należy do kategorii aktów prawnych, określających zasady i tryb korzystania z gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. W uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1997 r. (sygn. CZP 126/90 OSNC 1997/97) wyrażono pogląd, że ustalenie opłat za korzystanie z gminnych urządzeń zaopatrzenia w wodę, odprowadzanie ścieków nie jest przepisem gminnym powszechnie obowiązującym „aczkolwiek ma ono charakter działania

Opłaty i fundusze w ochronie środowiska

WYDAWCA: Verlag Dashofer Sp. z o.o., ul. Senatorska 12, 00-082 Warszawa
tel.: (+48 22) 559 36 01 ~ 05, 559 36 54, faks: 829-27-00, 829-27-27

Redaktor odpowiedzialny: Agnieszka Szewczyk, szewczyk@dashofer.pl, www.dashofer.pl

Redakcja i korekta techniczna: Jolanta Stypułkowska. Skład: Dariusz Ziach. Druk: Semafic, Warszawa
Prenumerata: wersja drukowana: kwartalna 76 zł (+ koszt wysyłki), roczna 273,60 zł (10% taniej + koszt wysyłki).
wersja online: kwartalna 65 zł + 22% VAT, roczna 231,40 zł (10% taniej) + 22% VAT.

Wpłaty kierować na rachunek:

Verlag Dashofer Sp. z o.o. Bank Handlowy S.A., nr 90-10301508-0000000800916003.

Redakcja odpowiada na łamach gazety na wybrane pytania Czytelników przesłane faksem lub pocztą.

© 2008 Dashöfer Holding Ltd & Wydawnictwo Verlag Dashofer. Wszystkie prawa zastrzeżone.

Przedruk w całości lub we fragmentach i rozpowszechnianie bez zgody wydawcy zabronione.

Ze względu na stałe zmiany w polskim prawie oraz niejednolite interpretacje przepisów

Wydawnictwo nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone informacje.

w sferze szeroko rozumianej działalności publicznej”, jest natomiast aktem tzw. kierownictwa wewnętrznego, wiążącego wprost tylko organ gminy, a nie podmioty prawa, z którymi wchodzi ona w stosunki prawne.

Również w orzecznictwie NSA przyjęto, że w zakresie ustalania zasad i trybu korzystania z gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej nie mieści się prowadzenie opłat za korzystanie

z tych obiektów i urządzeń (wyrok NSA z 31 maja 1996 r. I SA/Łd 65/96; z dnia 16 grudnia 1996 r. II SA/Kr 1377/96, uchwała SN z dnia 26 września 1995 r. III AZP 22/95 OSNAPIUS z 1996 r. nr 6, poz. 80).

Według NSA przepis art. 18 ust. 1 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) nie daje Radzie uprawnień do ustalenia wysokości udziału mieszkań-

ców w budowie sieci kanalizacji sanitarnej. Mając powyższe na uwadze, Sąd uchwałę Rady Miejskiej w N. uznał za wadliwą i stwierdził jej nieważność.

§ Podstawa prawna:
Wyrok NSA z dnia 14 marca 2003 r. (sygnatura akt I SA 85/2003).

dr Michał Kuliński

Wydawnictwo dodatkowo poleca

Substancje i preparaty niebezpieczne

Miesięczny serwis informacyjno-doradczy

Poruszane przez nas tematy to m.in.:

- System REACH
- dyrektywa ROHS
- opakowania na preparaty chemiczne, w tym na materiały niebezpieczne
- ograniczenia w obrocie
- transport substancji niebezpiecznych
- umowa ADR
- bezpieczeństwo i higiena pracy

ZAMÓW TERAZ

KUPON ZAMÓWIENIOWY – WYPEŁNIJ I WYŚLIJ FAKSEM – 0 (pfx) 22 829 27 00, 829 27 27

Tak, zamawiam „Substancje i preparaty niebezpieczne”

Wersja drukowana	Wersja online
☐ Prenumerata kwartalna 76 zł + koszty wysyłki	☐ Prenumerata kwartalna 65 zł + 22% VAT
☐ Prenumerata roczna 273, 60 zł + koszty wysyłki	☐ Prenumerata roczna 231, 40 zł + 22% VAT

Ilość egzemplarzy: ( )   Forma płatności: pobranie   przelew

Rezygnacji możecie Państwo dokonać listownie lub faxem. Czas realizacji zamówienia wynosi 10 dni. **Mogą Państwo zwrócić publikację w ciągu 14 dni od daty realizacji zamówienia, jeśli nie spełni on Państwa oczekiwań.** Dodatkowe informacje pod nr: 022-559-36-43, Dział Obsługi Klienta 559-36-00/06.

Tak, zamawiam aktualności e-mail gratis:

e-cło i transport   e-podatki   e-Kadry i płace   e-zmiany prawa

Firma/Instytucja: ..... NIP: _____

Adres: ..... Stanowisko: .....

Imię i nazwisko: .....

Branża: ..... Telefon: ..... Fax: ..... e-mail: .....

Liczba pracowników: 1-20 21-100 101-200 powyżej 200 **SPN ODF0908**

Data: ____ - ____ - 2008 r.   Pieczęć/podpis .....

Dobrowolnie wyrażam zgodę na otrzymywanie informacji handlowych drogą elektroniczną oraz na przetwarzanie moich danych osobowych przez Wydawnictwo Verlag Dashofer Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Senatorskiej 12 w celu realizacji mojego zamówienia, jak również w celach marketingowych. Wydawnictwo zapewnia prawo wglądu i zmiany swoich danych osobowych.

Data: ____ - ____ - 2008 r.   Podpis: .....